

НАУКОВЕ ПАРТНЕРСТВО
«ЦЕНТР НАУКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

*Гуманітарні, природничі та точні науки
як фундамент суспільного розвитку*

Матеріали II Всеукраїнської
науково-практичної конференції

30 вересня-01 жовтня 2016 року

Харків, 2016

До збірки увійшли матеріали (статті, тези доповідей), надані згідно з вимогами, заявленими для конференції.

Роботи друкуються в авторській редакції.

*Відповідальність за зміст робіт несуть автори.
Претензії до організаторів заходу не приймаються.*

При передруку матеріалів посилання обов'язкове.

Частина накладу надсилається до: Національної парламентської бібліотеки (м. Київ), Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (м. Київ), Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка (м. Харків).

Гуманітарні, природничі та точні науки як фундамент суспільного розвитку:
Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Вітчизняна наука: теорія і практика» (м. Харків, 30.09 – 01.10 2016 року) / Наукове партнерство «Центр наукових технологій». – Харків : НП «ЦНТ», 2016. – 102 с.

Матеріали будуть цікавими учнівській молоді, студентам, молодим вченим, науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам, а також широкому колу читачів.

Відповідальний за випуск: Кардаш А. С.
Матеріали видано в авторській редакції
Наклад: 100 примірників

© Усі права застережені, 2016.
© Наукове партнерство «Центр наукових технологій», 2016.

РОЗДІЛ І. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Щербак Я. В.

*студент 3 курсу історичного факультету
Криворізький педагогічний університет*

СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНА ДОКТРИНА ОУН (Б) ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В РОКИ РАДЯНСЬКО – НІМЕЦЬКОЇ ВІЙНИ 1941 – 1945 РОКІВ

Сьогодні цікавість до історії ОУН(Б) продовжує зростати, і особливо це стало помітно після подій Євромайдану. Суспільство вимагає змін і одним з їх варіантів є запропонована українськими націоналістами соціально-економічна доктрина. Її втілення у життя могло б докорінно змінити ситуацію в Незалежній Україні і дати їй новий поштовх для розвитку.

Метою статті є аналіз соціально – економічної доктрини ОУН (Б) відповідно до програмних документів та її реалізація на практиці.

Після поразки у революції 1917 – 1921 рр, українська інтелігенція продовжує боротьбу за Українську державу. Як наслідок – створюється Українська військова організація (УВО). Її очолює С. Коновалець, який головним завданням організації бачив «національний зрив українського народу». Крім того, в цей період розпочинають свою діяльність такі організації як: «Група Української Національної Молоді», «Українське націоналістичне об'єднання». Вони об'єднуються в Легію Українських націоналістів. У 1927 р створюється Союз Українських Націоналістів, а в 1927 і 1928 рр відбуваються конференції націоналістів у Берліні і Празі, в ході яких задекларовано створення єдиного націоналістичного центру. А вже на початку 1929 року Конгрес Українських Націоналістів схвалив рішення про утворення Організації Українських Націоналістів (ОУН). Новостворену організацію очолив вже згаданий С. Коновалець.

Після його вбивства у 1938 році відбувся розкол організації, в результаті якого було утворено дві ОУН. Одну з них очолив А.Мельник, і вона стала умовно

Ціннісні орієнтації підлітків на етапі перебігу кризи ідентичності

Красва О.А.

кандидат психологічних наук,

старший викладач кафедри практичної психології

Інституту людини, Київського університету імені Бориса Грінченка

Психологічний аспект ціннісних орієнтацій тісно пов'язаний із структурою внутрішнього світу особистості підліткового віку. Людина, а в нашому випадку підліток, – це буття-у-світі, неперервність процесу якого неподільно пов'язана зі самістю та її світом в контексті життя. Унікальна самість проявляє себе скрізь систему внутрішнього вектору у бік певного ціннісного поля. В самості, як унікальності людини втілена Божа іскра, яка виражається в її неповторній системі цінностей. Від перебігу кризових етапів в певній мірі залежатиме прояв чи то «Божої іскри» особистості чи «приземленої сутті».

Актуальності та нового сенсу проблема цінностей набуває саме в складний період дорослішання, зміни соціальної ролі, «Я-образу», ревізії «Я-концепції», зміни попередньої «дитячої» ідентичності, завдяки перебігу кризи, на цілковито нову якісну ідентичність. Від того, наскільки бурхливо проходить подолання особистістю кризи ідентичності, залежатиме усвідомлення і формування нової форми ідентичності, усвідомлення та розвиток її ціннісних орієнтацій, самовиховання в дусі гуманістичних традицій.

Криза ідентичності виступає як важливий психологічний аспект становлення особистості у підлітковому віці. Ідентичність виникає з життєвого досвіду, в процесі якого тимчасово сплутані "Я" успішно реінтегруються в ансамбль ролей, які гарантують соціальне визнання.

Під кризою ідентичності розуміється певний дисбаланс сталої життєвої ситуації, дисгармонія ціннісної сфери та неможливість реалізації життєвих цілей, завдань, планів.

В підлітковому віці, на тлі невизначеності основних суспільних цінностей, загальної кризовості моралі, економічної та політичної кризи, розгортається в площині притаманний невизначений сценарій поведінки цілковито незахищеної, агресивної, егоїстичної, схильної до жорстокості особи, яка суб'єктно поодинок в своєму перебігу кризового етапу.

В зазначений період особливого значення набуває самостійне визначення зі системою ціннісних орієнтацій, фундамент яких було закладено батьками впродовж тривалого часу. Тому особливо важливо для дитини, а пізніше для підлітка, трансляція батьками, як авторитетними особами, узгодженої системи ціннісних орієнтацій сім'ї та кожного окремого її члена, направленої на проголошення загальнолюдських та гуманістичних цінностей.

В підлітковому віці, перебіг та подолання кризи ідентичності – це початок встановлення власної суб'єктності через взяття на себе відповідальності щодо визначення та реалізації поглядів на життя, а й отже, ціннісних установок. Саме тому, криза має не тільки негативні, але й позитивні наслідки. Криза ідентичності в зазначеному періоді, за умови вдалого перебігу та психологічного супроводу, призводить до індивідуального і культурного оновлення, особистісного зростання.

Цей етап визначається загостреним переживанням особистості втрати попередніх цінностей, уявлень, інтересів і пов'язаних з цим розчарувань. Отже, метою статті є аналіз особливостей ціннісних орієнтацій підлітків на етапі перебігу кризи ідентичності.

Психологічні знання про зміст ціннісно-орієнтаційної сфери підлітків надає можливість характеризувати «Я-концепцію» особистості, враховувати психологічні якості в контексті її психологічного супроводу.

Як відомо, система ціннісних орієнтацій визначає змістовну сторону спрямованості особистості загалом і складає основу її стосунків з навколишнім світом, з іншими людьми, з самим собою; основу світогляду, ядро мотивації життєдіяльності, основу життєвої концепції.

Ціннісні орієнтації в підлітковому віці постають в якості складного соціально-психологічного феномену, що характеризує спрямованість і зміст активності особистості, є складовою частиною системи її стосунків, визначають загальний підхід до світу, до себе, що додає сенс і напрям особовим позиціям, поведінці, вчинкам. Система ціннісних орієнтацій виражає внутрішню основу стосунків особистості з дійсністю.

Отже, система ціннісних орієнтацій особи на етапі перебігу кризи ідентичності виступає складним ґрунтовним концептом, який зазнає певну психологічну ревізію і, у свою чергу, впливає на ефективність процесу подолання кризи.

Враховуючи вищезазначене, з метою визначення системи цінностей підлітків 13-14 років під час перебігу кризи підліткового віку та кризи ідентичності, нами було проведено дослідження, яке охоплювало 150 респондентів даної вікової категорії (80 осіб із них представляли підлітки 13 років та 70 – 14). Дослідження здійснювалося за допомогою теоретично обґрунтованої методики «Ціннісні орієнтації» (М. Рокича) «Rokeach Value Survey» (RVS) — «Опитувальник цінностей Рокича» [4].

За результатами дослідження, *найбільш високі ранги серед термінальних цінностей*, як показали відповіді, отримали наступні ціннісні орієнтації підлітків: *сім'я* (щасливе родинне життя, духовна і фізична близькість з улюбленою людиною), *друзі* (наявність хороших і вірних друзів), *здоров'я* (фізичне і психічне), *кохання* (духовна і фізична близькість з улюбленою людиною); та *гроші* (матеріально забезпечене життя, відсутність матеріальної скрути).

Серед підлітків 13 (сьомих) та 14 років (восьмих класів відповідно) на перше місце у розподілі відповідей виступає сім'я, друге рангове місце

посідає здоров'я серед підлітків сьомих класів та гроші серед восьмикласників, які цінність здоров'я відсунули на третє місце. За наступним рангом - друзі відбувся збіг двох досліджуваних груп [1, 2].

Навчання виявилось більш актуальним для семикласників, посіло п'яте місце, для 8 класу – відбулося поступове зменшення актуальності (шосте). Найбільш цінним для підлітків восьмих класів, після сім'ї, є гроші. Напевне, з урахуванням соціально-економічної ситуації у державі, наголошення на цій цінності у ціннісно-орієнтаційному полі підліткової спільноти, не викликає здивувань. Той факт, що підлітки цінують свою сім'ю, є врешті решт, природним, зрозумілим, але ж які цінності проголошує сучасна українська сім'я, де частіше за усе не вистачає одного з батьків, а може й обох, де проявляються цілковито невизначені конструкти взаємодії членів сім'ї, деструктивні побутові звички, схильність до трансляції зовсім не гуманістичних цінностей.

Найбільш низькі ранги серед термінальних цінностей, як показали відповіді, отримали такі ціннісні орієнтації підлітків сьомого класу, як *розваги* (приємне, необтяжливе проведення часу, відсутність обов'язків), *активне діяльне життя* (повнота і емоційна насиченість життя), *задоволення* (повнота і емоційна насиченість життя), *громадське визнання* (повага навколишніх, товаришів, друзів); серед підлітків восьмих класів - *пізнання* (можливість розширення своєї освіти та кругозору, загальної культури інтелектуальний розвиток, життєва мудрість), *краса природи та мистецтва* (переживання прекрасного у природі та мистецтві), *громадське визнання* (повага навколишніх, товаришів, друзів) [1, 2].

Найбільш високі ранги серед інструментальних цінностей, як показали відповіді, отримали ціннісні орієнтації: *вихованість* (хороші манери); *чесність* (правдивість, щирість, відвертість); *сміливість* у відстоюванні своєї думки, своїх поглядів; *життєрадісність* (почуття гумору); *акуратність* (охайність, вміння дотримуватись порядку у речах та справах). Чуйність, яка посідає четверте місце в ціннісній системі учнів сьомих класів, сягає

одинадцятого рангу у восьмикласників. Семикласники виступають за результатами більш терплячими, більш схильними до самоконтролю, хоча й більш незалежними. Така цінність, як освіченість посідає у обох групах шосте рангове місце. В останню чергу підлітки розподіляють за рангом: *ефективність у справах* (працьовитість, працелюбність, продуктивність у роботі), *непримиренність до недоліків у собі та інших*, *високі запити* (високі вимоги до життя і високі домагання).

Висновки: Таким чином, як бачимо, серед підлітків прослідковується суттєве розходження у ціннісних орієнтаціях, що може бути обумовлене перебігом кризи ідентичності в період нормативної вікової кризи [3], а саме, підлітки тринадцяти років певним чином стикаються з фактом кризи ідентичності, дія якої, розігрується значною мірою в чотирнадцять років та набуває в цьому віці неадекватності й невизначеності у вираженні характеристик ідентичності вікового етапу.

Література:

1. Горецька О.В., Краєва О.А. Порівняльний аналіз психологічних особливостей ідентичності підлітків 13-14 років на етапі перебігу кризи / О.В. Горецька, О.А. Краєва // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : збірник наукових праць. Серія «Психологічні науки» / за наук. ред. С. Д. Максименка, Н.О. Євдокимової. – Миколаїв : МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2014. – вип. № 2.12(103). – С 57–63.
2. Горецька О. В. Дослідження компонентів особистісної, соціальної та фізичної ідентичності підлітків на етапі перебігу кризи / О. В. Горецька, О. А. Краєва // Горизонти освіти. - 2014. - № 2 (41). - С. 27-33
3. Краєва О. А. Проблема кризи ідентичності в період нормативної кризи підліткового віку / О.А. Краєва // Педагогічний процес: теорія і практика, № 1 (56), 2016 С 46-50

4. Леонтьев Д.А. Методика изучения ценностных ориентаций. - М., 1992. - 17 с.